

FOL

EBEDÎ BARIŞ ÜZERİNE
FELSEFİ BİR TASARI

FOL® 57

© MAK GRUP MEDYA PRO. REK. YAY. A.Ş.
SERTİFİKA NO: 44396

FELSEFE 57
IMMANUEL KANT OI

EBEDİ BARIŞ ÜZERİNE FELSEFİ BİR TASARI
IMMANUEL KANT

ÇEVİREN: CELAL YEŞİLÇAYIR

ÖZGÜN ADI: *ZUM EWIGEN FRIEDEN, EIN PHILOSOPHISCHER ENTWURF*
EDİSYON: RECLAM 1999

YAYINA HAZIRLAYAN: EBUBEKİR DEMİR
REDAKSİYON: MAK GRUP REDAKSİYON EKİBİ
GÖRSEL YÖNETMEN: NURULLAH ÖZBAY
GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA: TAVOOS

ISBN 978-605-69955-9-0

BASKI: AYRINTI BASIMEVİ ANKARA - SERTİFİKA NO: 13987

I. BASKI: ŞUBAT 2020

İLETİŞİM ADRESLERİ
CINNAH CD. KIRKPINAR SK. 5/4
06420 ÇANKAYA ANKARA
TEL.: 0312. 439 01 69
www.folkitap.com
bilgi@folkitap.com
siparis@folkitap.com
www.twitter.com/folkitap

EBEDÎ BARIŞ ÜZERİNE
FELSEFİ BİR TASARI

IMMANUEL KANT

ÇEVİREN
CELAL YEŞİLÇAYIR

IMMANUEL KANT

Prusya'nın Königsberg şehrinde doğdu (1724) ve hayatının tamamını bu şehirde geçirdi. İlköğrenimini Pietist bir okul olan Collegium Fridericianum'da gördü. Felsefe, fizik ve teoloji eğitimi almak üzere Königsberg Üniversitesi'ne başladı (1740). Uzun yıllar doçent olarak görev yaptığı aynı üniversiteye, mantık ve metafizik profesörü olarak atandı (1770). 1804'te öldü.

Başlıca eserleri: *Kritik der reinen Vernunft* (1781), *Prolegomena* (1783), *Kritik der praktischen Vernunft* (1788), *Kritik der Urteilskraft* (1790), *Die Religion innerhalb der Grenzen der blossen Vernunft* (1793), *Die Metaphysik der Sitten* (1797).

CELAL YEŞİLÇAYIR

Ordu'da dünyaya geldi (1976). Atatürk Üniversitesi Felsefe Bölümünü bitirdi (1998). Almanya'da lisansüstü çalışmalar yaptı. Hâlen Gümüşhane Üniversitesinde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Başlıca telif ve çeviri eserleri: *Vom Naturzustand zur Begründung des Staates bei Thomas Hobbes* (2008), *Ebedi Barış/Pax Romanadan Birleşmiş Milletlere* (2017), *Erasmus, Barışın Şikâyeti* (2018), *İnsan Hakları Felsefesi* (2019), *Felsefi Bağlamda İnsan Hakları ve Barış Eğitimi* (2019).

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	11
CELAL YEŞİLÇAYIR	
ÖNSÖZ	29
BİRİNCİ BÖLÜM	31
ÜLKELER ARASINDAKİ KALICI BARIŞIN ÖN MADDELERİ	
İKİNCİ BÖLÜM	39
ÜLKELER ARASINDAKİ KALICI BARIŞIN NİHAİ MADDELERİ	
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	65
EKLER	
EK I:	67
EBEDİ BARIŞ BAĞLAMINDA AHLAK İLE SİYASET ARASINDAKİ UYUŞMAZLIK ÜZERİNE	
EK II:	80
KAMU HUKUKUNUN AŞKIN KAVRAMLARINA GÖRE SİYASET VE AHLAK ARASINDAKİ UYUM ÜZERİNE	
ÇEVİRİDE YARARLANILAN KAYNAKLAR	88
DİZİN	92

SUNUŞ:
KANT VE BARIŞIN FELSEFESİ

İnsanlığın en eski arayışlarından biri olan ‘barışın nasıl tesis edilmesi gerektiği’ konusunda tarihsel süreç içerisinde değişik fikirler tezahür etmiştir. Barışın, savaşın yaşanmadığı bir dönem olarak, oldukça dar bir anlamda ele alınması *negatif barış* olarak tanımlanmaktadır. Bu anlayış, insanların ve toplumların savaşın yaşanmamasından dolayı memnun olmaları gerektiğine dair bir anlamı da içermektedir. Sonraki dönemlerde ise barışın söz konusu anlamıyla kullanımının oldukça kısıtlı ve yetersiz olduğuna dair fikirler gelişmeye başlamıştır. Buna göre barış, sadece savaşın olmama hâli olarak değil, bütün savaş faktörlerinin ortadan kalktığı bir durum olarak düşünölmeye başlanmıştır. Günümüzde de kabul gören söz konusu anlayış *pozitif barış* olarak adlandırılmaktadır ve hukuki teminatları da içinde barındırmaktadır.¹

Immanuel Kant (1724-1804) felsefe tarihinde ileri sürdüğü özgün fikirlerin yanında insanlar ve toplumlar arasında barışın nasıl gerçekleşebileceğini ele aldığı fikirleriyle de adından söz ettirmiş bir filozoftur. Elinizdeki çeviri ile onun geç dönemlerinde (1795) kaleme aldığı *Ebedî Barış Üzerine Felsefi Bir Tasarı* (*Zum ewigen Frieden Ein philosophischer Entwurf*) adlı eserini okuyuculara sunmayı amaçladık. Onun bu eserinden önce düşünce tarihinde barışın tesisi

¹ Celal Yeşilçayır, *Felsefi Bağlamda İnsan Hakları ve Barış Eğitimi*, Nobel Bilimsel Kitap, Ankara 2019, s. 71, 72.

ÇEVİRİDE YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Asbach, Olaf, *Die Zahmung der Leviathane*, Akademie Verlag, Berlin 2002.
- Augustinus, Aurelius, *De civitate Dei (Vom Gottesstaat*, Buch 11'le Buch 22 arası), Alm. ev. Wilhelm Thimme, DTV Verlag, München 1978.
- Bozkurt, Nejat, *Immanuel Kant Seilmiř Yazılar*, Sentez Yay., Ankara 2014.
- Brunkhorst, Hauke, *Weltburgerrecht in einer Welt der Bürgerkriege*: Hauke Brunkhorst (Ed.) *Einnischung erwünscht? Menschenrechte in einer Welt der Bürgerkriege*, Fischer Verlag, Frankfurt am Main 1998.
- Cevizci, Ahmet, *Felsefe Tarihi*, Say Yay., İstanbul 2011.
- Cevizci, Ahmet, *Felsefe Szlięi*, Say Yay., İstanbul 2014.
- de Saint-Pierre, Charles Irenee Castel, *Projet pour rendre la paix perptuelle en Europe 1713*, (Der Traktat vom ewigen Frieden, Almanaya ev. Friedrich v. Oppeln- Bronikowski), Verlag von Reimar Hobbing, Berlin 1922.
- Erasmus, *Barışm Őikyeti*, ev. Celal Yeşilayır, Dedalus Yay., İstanbul 2018.
- Figuroa, Dimas, *Philosophie und Globalisierung*, Knigshausen und Neumann, Würzburg 2004.
- Gentz, Friedrich, *ber den ewigen Frieden* (1800), Kurt von Rumer, Ewiger Friede, Friedensrufe und Friedensplne seit der Renaissance, K. Alber, Freiburg im Breisgau 1953.
- Grotius, Hugo, *Savaş ve Barış Hukuku* 1625, ev. Sefa L. Meray, Say Yayınları, İstanbul 2011.
- Hartmann, Peter C., *Die Jesuiten*, Verlag C. H. Beck, (2. Baskı), München 2008.

- Hirş, Ernst, “Kant’ın Ebedi Barış Üzerine Felsefi Denemesi”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Ankara 1946.
- Hobbes, Thomas, *Leviathan*, çev. Semih Lim, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2008,
- Höffe, Otfried, *Der Friede Ein vernachlässigtes Ideal*, Otfried Höffe (yay. haz.), Immanuel Kant Zum ewigen Frieden, Akademie Verlag, Berlin 1995.
- Höffe, Otfried, *Königliche Völker. Zu Kants kosmopolitischer Rechts- und Friedenstheorie*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main 2001.
- Jaspers, Karl, *Philosophie und Welt*, Reden und Aufsätze, Piper Verlag, München 1963.
- Kant, Immanuel, *Metaphysik der Sitten* (1797), Kants Werke, Akademie Textausgabe VI, Walter de Gruyter, Berlin 1968.
- Kant, Immanuel, *Ebedi Barış Üzerine Felsefi Deneme*, çev. Yavuz Abadan, Seha L. Meray, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yay., Ankara 1960.
- Kant, Immanuel, *Streit der Fakultäten* (1798): Akademie Textausgabe VII. Walter de Gruyter, Berlin 1968.
- Kant, Immanuel, *Idee zu allgemeinen Geschichte in weltbürgerlicher Absicht*, (1784), Akademie Textausgabe VIII, Walter de Gruyter, Berlin 1968.
- Leibniz, Gottfried Wilhelm, *Praefatio Codicis Juris Gentium Diplomatici* (1693), Sämtliche Schriften und Briefe, Berlin-Brandenburgerische Akademie (yay. haz.), Politische Schriften 5, Akademie Verlag, Berlin 2004.
- Leibniz, Gottfried Wilhelm, *Politische Schriften*, 1667-1676: *Securitas Publica* (1670) 1, Akademie Verlag, Berlin 1983.
- Locke, John, *Hükümet Üstüne İkinci Tez* çev. Aysel Doğan, İlya İzmir Yayınevi, İzmir 2010.
- Penn, William, *Essay zum gegenwärtigen und zukünftigen Frieden von Europa durch Schaffung eines europäischen Reichstages, Parlaments oder Staatenhauses*, Alm. çev. Margarethe Rothbart, Kurt von Raumer (yay. haz.), Ewi-

- ger Friede, Friedensrufe und Friedenspläne seit der Renaissance, Verlag Karl Alber, Freiburg im Breisgau 1953. (s. 321-341).
- Platon, *Devlet*, çev. Sabahattin Eyüboğlu, M. Ali Cimcoz, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2012.
- Rousseau, Jean Jacques, *Toplum Sözleşmesi*, çev. Vedat Günyol, Türkiye İş Bankası Kültür Yay., İstanbul 2006.
- Saner, Hans, *Die negativen Bedingungen des Friedens*, Immanuel Kant Zum ewigen Frieden, (yay. haz. Otfried Höffe), Akademie Verlag, Berlin 1995.
- Tümer, Günay, “Cizvitler”, *DİA*, İstanbul 1993, VIII, 40-42.
- von Aquino, Thomas, *Summe der Theologie*, Alm. çev. Joseph Bernhart, 3 cilt, Alfred Kröner Verlag, Stuttgart 1985.
- von Pufendorf, Samuel Freiherr, *Acht Bücher vom Natur- und Völkerrecht*, Alm. çev. Johann Nicolai Hertii ve Johann Barbeyrac, Frankfurt/Main 1711, yeni baskı: Georg Olms Verlag, Hildesheim 2001.
- Yeşilçayır, Celal, *Felsefi Bağlamda İnsan Hakları ve Barış Eğitimi*, Nobel Bilimsel Kitap, Ankara 2019.
- Yeşilçayır, Celal, *Ebedi Barış Pax Romadan Birleşmiş Milletlere*, Tezkire Yay., İstanbul 2017.
- Yeşilçayır, Celal, *Savaş ve Barış Hakkındaki Düşünceleri Bağlamında Erasmus’u Konumlandırma Sorunu*, Beytulhikme Philosophy Circle, 8/1, Haziran 2018, (s. 215-231).
- Weber, Ottocar, *Deutsche Geschichte Vom Westfälischen Frieden Bis Zum Untergange Des Römisch-Deutschen Reiches 1648/1806*, Quelle & Meyer, Leipzig 1913.

KISALTMALAR DİZİNİ

age.	Adı geçen eser
bkz.	Bakınız
Çev.	Çeviren, çevirenler
Ed.	Editör
M.Ö.	Milattan Önce
ör.	Örneğin
s.	Sayfa
Yay.	Yayınları, Yayınevi
Yay. Haz.	Yayına Hazırlayanlar
vd.	ve devamı
vb.	ve benzeri

DİZİN

A

- ahlak 48, 50, 53, 62, 64, 67, 69, 73, 78, 79, 83, 86
ahlakdışı bilgelik öğretisi 73
ahlaki ödev 75
aleniyet formu 80
alinyazısı 55
anarşi 35, 61, 70
anayasa 44, 60
Aquinalı Thomas 22
aristokrasi 42
Augustin 54
Aurelius Augustinus 13, 18, 22, 88
Avrupalı ve Amerikalı vahşiler 46

B

- bağımlılık ilkesi 40
barış 3, 4, 5, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 20, 22, 27, 32, 42, 45, 47, 67, 88, 89, 90; ~ antlaşması (pac-tum pacis) 20, 48; ~ birliği (foedus pacificum) 48; ~ sözleşmesi 20, 31, 50; negatif ~ 11, 16, 22
bedevi Araplar 51
buyurucu ve yasaklayıcı maddeler 38

C

- cezalandırma savaşı (bellum puniti-vum) 36
Concioa 53
cumhuriyetçi anayasa 41, 60
Cumhuriyetçilik 40, 43

Ç

- Çin 52, 53

D

- demokrasi 42, 43

despotizm 43, 45

devlet: ~ bilgeligi problemi 76; ~ hu-kuku (das Staatsrecht) 21, 81; ~in güvenligi 48; ~ler hukuku 48, 49, 50

devletçi anlayış 32

devrim(ler) 44, 70

Dimas Figueroa 23

dinler 22; ~in farklılığı: 62

doğa 22, 56, 58, 59, 61, 62, 63; ~ bilgisi 75

Doğu Hindistan 52

dünya cumhuriyeti 70

dünya yurttaşlığı 21, 39, 52, 54, 59, 62, 69, 70, 75; ~ yurttaşlığı huku-ku (das Weltbürgerrecht) 21, 54, 84

E

- ebedî barış 15, 21, 23, 24, 36, 39, 41, 48, 49, 50, 54, 68, 75, 87; ~ı hedef-leyen en üst ilke 74
egemen 83
Erasmus 7, 14, 16, 17, 22, 23, 88, 90
Eskimolar 59
Evrensel Çekim Yasası 23

F

- federalizm 49
filantropizm 51
Fischer 24, 52, 88
II. Friedrich 43
Friedrich Gentz 24

G

- Gotlar 58
Grafen von Windischgrätz 38
güç sahipleri 34

H

Hauke Brunkhorst 24, 88
 Hobbes 7, 15, 18, 23, 32, 48, 89
 Horatius 53
 Hristiyanlık 14, 16, 17
 Hugo Grotius 15, 16, 47, 88
 hukuk 21, 38, 39, 44, 46, 47, 48, 49,
 54, 61, 67, 69, 70, 71, 73, 75, 76, 77,
 78, 79, 80, 83, 84, 85, 86; medeni ~
 38; milletlerarası ~ 61, 75; kamu ~u
 60, 63, 70, 74, 76, 80, 81, 82, 85,
 87; uluslararası ~ (das Völkerrecht)
 21, 84

İ

iç karışıklıklar 35
 İkarus 56
 inanç türleri 62
 insan hakları 43
 İsa 14, 31
 izin kanunları (leges permissivae) 38

J

Japonya 52
 Jüpiter 68

K

kader 54
 kadim sözleşme 32
 konukseverlik 51
 Konx 52, 53

L

Leibniz 16, 17, 22, 23, 29, 89
 Locke 32, 48, 89

M

milletler birliği 45
 misafirlik hakkı 51
 Moğollar 58
 müdahale 35
 mülk (patrimonium) 32

O

ordu 34
 Otfried Höffe 18, 21, 89, 90
 otokrasi 42

Ö

özgürlük 40, 48, 54, 59, 68, 69, 70,
 71, 76; hukuksal (dışsal) ~ 40

P

parasal güç 34
 Penn 17, 22, 23, 89
 Peşeralar 59
 P. Franz 53
 Platon 12, 19, 90
 politika 67, 69, 76, 78, 79, 83, 86
 Politika 67, 83, 85
 politik ahlakçılar 7
 5
 pozitif barış 11, 18

R

Rousseau 32, 42, 48, 90
 Rönesans 14

S

Saint-Pierre 17, 22, 23, 88
 Samoyedler 58
 Samuel Pufendorf 16
 sanat ödevi 75
 Sarmatlar 58
 savaş 14, 15, 36, 47, 50, 56, 59, 63,
 88, 90; ~a girmenin meşruyeti 47;
 ~ hazinesi 34; ~ hukuku 16, 36, 49;
 ~ nedenleri 31; ~ tehdidi 34; imha
 ~ı (bellum internecinum) 36; süreklili
 silahlanarak, her an ~a hazırmış
 gibi görünmek, 33
 sınırlayıcı maddeler 38
 silahlanma 33
 Stoacılar 12

T

Tanrı 13, 14, 15, 16, 40, 43, 47, 50,
 53, 55, 72
 Thomas Aquinas 13
 ticaret ruhu 62
 toplum sözleşmesi 15

Ü

ülke: ~ ekonomisinin iyileştirilmesi
 34; ~leri evlendirme [birleştirme] 32

W

William Penn 17, 22

Y

yabancı güçlerin müdahalesi 35

yasaklayıcı maddeler (leges prohibiti-
vae) 37, 38

yasakoyucu 43

yazgı 54, 55, 56, 79; yönetici ~ (pro-
videntia gubernatrix 55

yetki 40

yönetim gücü 70

yurttaşlar 33

Z

zafer 48, 50